

U 43/2026 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om Europeiska stabilitetsmekanismens styrelses förslag till ESM-rådets beslut om ändring av fördraget om inrättande av Europeiska stabilitetsmekanismen till följd av Republiken Bulgariens anslutning (Europeiska stabilitetsmekanismen)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen en promemoria om Europeiska stabilitetsmekanismens styrelses förslag till ESM-rådets beslut om ändring av fördraget om inrättande av Europeiska stabilitetsmekanismen till följd av Republiken Bulgariens anslutning.

På grund av ärendets brådskande karaktär har ärendet överlämnats till riksdagen i form av en E-skrivelse (E 103/2025 rd). Riksdagens finansutskott behandlade E-skrivelsen den 2 december 2025. Stora utskottet behandlade E-skrivelsen den 3 december 2025. Utskotten omfattade statsrådets ståndpunkt. Denna skrivelse omfattar inga nya ståndpunkter jämfört med den tidigare E-skrivelsen.

Helsingfors den 11 juni 2026

Finansminister Riikka Purra

Finansråd Jouni Sinivuori

EUROPEISKA STABILITETSMEKANISMENS STYRELSES FÖRSLAG TILL ESM-RÅDETS BESLUT OM ANPASSNING AV FÖRDRAGET OM INRÄTTANDE AV EUROPEISKA STABILITETSMEKANISMEN PÅ GRUND AV REPUBLIKEN BULGARIENS ANSLUTNING**1 Bakgrund och förslagets syfte**

Den 8 juli 2025 antog Europeiska unionen rättsakter som möjliggör Republiken Bulgariens anslutning till den gemensamma valutan euro den 1 januari 2026. I och med att Bulgarien ansluter sig till euron förväntas landet även bli medlem av Europeiska stabilitetsmekanismen (ESM) och teckna sig för sin andel av ESM:s kapital på grundval av fördelningsnyckeln. Till följd av Bulgariens anslutning behöver den proportionella fördelningsnyckeln till ESM:s kapital ändras.

På grund av ärendets brådskande karaktär har ärendet överlämnats till riksdagen i form av en E-skrivelse (E 103/2025 rd). Riksdagens finansutskott behandlade E-skrivelsen den 2 december 2025. Stora utskottet behandlade E-skrivelsen den 3 december 2025. Utskotten omfattade statsrådets ståndpunkt. Denna skrivelse omfattar inga nya ståndpunkter jämfört med den tidigare E-skrivelsen.

ESM-rådet godkände förslaget den 11 december 2025. Bulgariens regering föll samma dag, och landets nya regering har hittills inte deponerat erforderliga anslutningsinstrument och landets medlemskap i ESM har ännu inte trätt i kraft.

2 Förslagets huvudsakliga innehåll

Bulgarien anslutade sig till euroområdet den 1 januari 2026, och därför blir landet även medlem av ESM. Enligt skäl 7 i ingressen till fördraget om inrättande av Europeiska stabilitetsmekanismen (ESM-fördraget) blir alla medlemsstater i euroområdet även ESM-medlemmar. Enligt artikel 44 i fördraget ska ESM-rådet godkänna den nya ESM-medlemmens ansökan om anslutning och de närmare tekniska villkoren i samband med denna, liksom de ändringar som ska göras i fördraget som en direkt följd av anslutningen.

I och med att Bulgarien blir medlem i ESM ökas ESM:s kapital med en andel som motsvarar Bulgariens andel i enlighet med artikel 10.3 i ESM-fördraget. ESM-medlemmarnas andelar av kapitalet ska enligt artikel 11.1 baseras på fördelningsnyckeln för teckning av Europeiska centralbankens (ECB) kapital.

Enligt artikel 11.3 ska fördelningsnyckeln ändras när en av Europeiska unionens medlemsstater blir en ny medlem i ESM. ESM:s nu gällande fördelningsnyckel baseras på ECB:s fördelningsnyckel från år 2009, då Bulgarien redan var med i fördelningsnyckeln. Ett undantag i fråga om fördelningsnyckeln är att Kroatien blev medlem vid ingången av 2023. Anslutningen skedde så att Kroatiens andel av kapitalet byggde på ECB:s då gällande fördelningsnyckel från år 2020. Kroatien anslöt sig till Europeiska unionen år 2013. Därför fastställdes landets andel inte i fördelningsnyckeln för år 2009. ECB har alltid endast en gällande fördelningsnyckel. ECB:s fördelningsnyckel fastställs genom en teknisk beräkning baserad på en medlemsstats

folkmängd och bruttonationalprodukt. En ändring av fördelningsnyckeln skulle ha lett till stora ändringar av ländernas andelar av kapitalet. Man ville säkerställa Kroatiens smidiga anslutning genom att överföra ändringen av andelarna av kapitalet till nästa uppdatering av andelarna av kapitalet.

På ESM-rådets sammanträde som behandlade Kroatiens anslutning den 5 december 2022 beslutade ESM-rådet att inte anpassa fördelningsnyckeln till de övriga ESM-medlemmarnas andelar av kapitalet så att den skulle motsvara den gällande fördelningsnyckeln för teckning av Europeiska centralbankens (ECB) kapital. Statsrådet överlämnade skrivelse U 86/2022 rd om Kroatiens anslutning till riksdagen. I enlighet med förslaget till ESM-rådets beslut var den riktlinje som godkändes i skrivelsen att det eventuellt blir aktuellt att betala in ytterligare kapital år 2026, om ECB:s då gällande fördelningsnyckel fortfarande innebär att ESM:s ändrade fördelningsnyckel ökar Finlands andel av kapitalet.

Utifrån diskussionerna på tjänstemannanivå på hösten är alla medlemsländer inte beredda att godkänna att fördelningsnyckeln uppdateras så att den motsvarar fördelningsnyckeln för år 2024. Uppdateringen av fördelningsnyckeln skulle ha lett till stora överföringar av inbetalt kapital, särskilt till Italien som ännu inte har ratificerat de ändringar som har förhandlats fram för ESM-fördraget. Därför har medlemsländerna beslutat att än så länge bevara de nuvarande kapitalandelarna.

Utifrån det föreslagna beslutet läggs Bulgariens andel av ESM:s kapital på ESM:s kapital. De övriga medlemmarnas proportionella andelar av grundkapitalet minskar i motsvarande grad. Den inbördes fördelningen mellan de övriga medlemmarna baseras dock fortfarande på den fördelningsnyckel som fastställs i den gällande bilaga I till ESM-fördraget, och fördelningens inbördes förhållanden förblir därmed oförändrade i detta skede. Bulgariens anslutning påverkar däremot inte kapitalandelarna i euro. En ändring av fördelningsnyckeln så att den motsvarar den fördelningsnyckel som ECB antog år 2024 skulle medföra omfattande ändringar av medlemsstaternas kapitalandelar i euro, såväl i fråga om inbetalt kapital som vid infodringsbart kapital.

Medlemmarnas proportionella andelar av grundkapitalet fastställs i bilaga I till ESM-fördraget, medan bilaga II anger medlemmarnas andelar av grundkapitalet i euro. Republiken Bulgarien och dess andel av kapitalet i procent läggs till i bilaga I och de nuvarande medlemmarnas kapitalandelar minskas i motsvarande grad. Bilaga II ändras genom att Republiken Bulgarien och dess andel av ESM:s grundkapital i euro läggs till i förteckningen.

Alla medlemsländer har ännu inte ratificerat de ändringar som har förhandlats fram för ESM-fördraget, och inte heller det ändringsavtal som innehåller ändringarna. På samma sätt som för Kroatien träder ESM-fördraget i kraft för Bulgarien den tjugonde dagen efter det att staten har deponerat sitt anslutningsinstrument, förutsatt att Bulgariens anslutningsinstrument om ändringsavtalet för ESM-fördraget har deponerats samtidigt. I och med Bulgariens anslutning träder anpassningarna av ESM-fördraget i kraft för ESM:s samtliga medlemmar samma dag. Ändringsavtalet för ESM-fördraget har ännu inte trätt i kraft. Det träder i kraft den dag då alla som har undertecknat det har deponerat ratificerings- eller godkännandeinstrumentet. Före ikraftträdandet av ändringsavtalet är avtalet öppet för anslutning av de medlemsstater i Europeiska unionen som ansluter sig till ESM-fördraget i enlighet med artiklarna 2 och 44 i fördraget.

I Finland sätts anpassningarna av ESM-fördraget nationellt i kraft genom förordning av statsrådet efter det att generalsekretären i Europeiska unionens råd, i sin egenskap av depositarie av ESM-fördraget, har informerat Finland om deponeringen av Bulgariens

anslutningsinstrument. I Finland sätts avtalet om ändring av ESM-fördraget inklusive ändringarna av fördraget nationellt i kraft genom statsrådets förordning efter det att generalsekreteraren i Europeiska unionens råd, i sin egenskap av depositarie av ESM-fördraget, har informerat Finland om att alla som har undertecknat avtalet har deponerat ratificerings- eller godkännandeinstrumenten och att Bulgarien har översänt anslutningsinstrumentet.

Tillfällig korrigerig av grundkapitalet

I artikel 42 i ESM-fördraget föreskrivs det om en tillfällig korrigerig av en ESM-medlems kapitalandel. Om en ny ESM-medlems bruttonationalprodukt (BNP) per capita till marknadspris är lägre än 75 procent av EU:s genomsnittliga BNP, ska i tolv år efter dagen för införandet av euron tillämpas en tillfällig korrigerig nedåt av den berörda medlemmens kapitalandel. En tillfällig korrigerig har tillämpats på Slovenien, Malta, Slovakien, Estland, Lettland, Litauen och Kroatien. En del av dessa korrigeringar har redan upphört, och den tillfälliga korrigerig som tillämpas på Lettland upphör vid årsskiftet. En sådan tillfällig korrigerig kommer även att tillämpas på Bulgarien.

Enligt förslaget uppgår Bulgariens kapitalandel i den första fasen till cirka 0,74 procent. Andelen utgör cirka 5,28 miljarder euro av ESM:s grundkapital. Det inbetalda kapitalets andel av detta är cirka 603 miljoner euro, som ska betalas i form av fem årliga delbetalningar. När den tillfälliga korrigeringen för Bulgarien upphör att gälla år 2038, ökar Bulgariens kapitalandel till cirka 1,20 procent, och landet tecknar sig för ytterligare kapital för cirka 3,40 miljarder euro. Det inbetalda kapitalets andel av detta tillägg är cirka 389 miljoner euro. Bulgariens slutliga andel av grundkapitalet är därmed år 2038 sammanlagt cirka 8,68 miljarder euro och av det inbetalda kapitalet cirka 992 miljoner euro.

För Bulgarien innebär det inga större ändringar oberoende av om ECB:s fördelningsnyckel för år 2024 används som fördelningsnyckel i stället för fördelningsnyckeln för år 2009, eftersom Bulgariens andel av kapitalet baserad på fördelningsnyckeln för år 2024 uppgår till cirka 1,18 procent, eller 8,53 miljarder euro, år 2038. Detta har inte heller någon nämnvärd inverkan på de övriga ländernas proportionella andelar.

Bulgarien ansluter sig till ESM samtidigt som den tillfälliga korrigeringen av Lettlands kapitalandel upphör att gälla, vilket beaktas även i ändringarna i kapitalandelarna. Vid årsskiftet tecknar Lettland för sig ytterligare kapital på cirka 903 miljoner euro, av vilket 103 miljoner euro utgörs av inbetalt kapital. Vid ingången av 2026 ökar ESM:s grundkapital från cirka 708,5 miljarder euro till cirka 714,7 miljarder euro. Ökningen motsvarar Bulgariens kapitalandel och ökningen av Lettlands kapitalandel.

3 Förslagets rättsliga grund

Förslaget grundar sig på de bestämmelser i fördraget om inrättande av Europeiska stabilitetsmekanismen som gäller teckning av ESM:s grundkapital och ändring av fördelningsnyckeln för grundkapitalet när en ny medlem ansluter sig till ESM. ESM-rådet fattar enhälligt beslut om anslutning av en ny medlem och om de anpassningar som beslutet kräver för ESM-fördraget och kapitalet.

Enligt artikel 10.3 i fördraget ska, när en medlemsstat i Europeiska unionen blir ny ESM-medlem, ESM:s grundkapital automatiskt ökas genom att de respektive belopp som gäller vid denna tidpunkt multipliceras med kvoten, enligt den anpassade fördelningsnyckel som anges i artikel 11, mellan den nya ESM-medlemmens viktning och de befintliga ESM-medlemmarnas viktning.

Enligt artikel 11 ska fördelningsnyckeln för teckning av ESM:s grundkapital ändras när en av Europeiska unionens medlemsstater blir en ny medlem i ESM och ESM:s grundkapital automatiskt ökas enligt artikel 10.3, eller när den tillfälliga korrigering under tolv år som gäller för en ESM-medlem i enlighet med artikel 42 upphör att gälla. ESM-rådet får besluta att ta hänsyn till eventuella uppdateringar av fördelningsnyckeln för teckning av ECB:s kapital när fördelningsnyckeln anpassas eller när det görs en ändring av grundkapitalet.

Enligt artikel 44 om anslutning ska ESM-rådet godkänna den nya ESM-medlemmens ansökan om anslutning och de närmare tekniska villkoren i samband med denna, liksom de ändringar som ska göras av fördraget som en direkt följd av anslutningen.

I punkt 3 i artikel 48 om ikraftträdande föreskrivs det att fördraget, för varje stat som ansluter sig till det i enlighet med artikel 44, ska träda i kraft den tjugonde dagen efter det att staten har deponerat sitt anslutningsinstrument.

4 Förslagets konsekvenser

Förslaget får inga konsekvenser för lagstiftningen.

Eftersom fördelningsnyckeln för grundkapitalet förblir oförändrad, minskar Finlands proportionella andel till följd av Bulgariens anslutning till ESM. Finlands proportionella andel av grundkapitalet sjunker från tidigare 1,77 procent till cirka 1,76 procent efter att den tillfälliga korrigeringen för Lettland har upphört och Bulgarien har anslutit sig till ESM. Ändringen får mycket små konsekvenser för Finlands inflytande på beslutsfattandet inom ESM. De viktigaste besluten om bland annat beviljande av finansiellt stöd fattas enhälligt inom ESM, varför en ändring av tröskelvärdena vid röstning inte påverkar det centrala beslutsfattandet. Finlands andel i euro av grundkapitalet förblir oförändrad.

Finlands andel av ESM:s grundkapital är för närvarande cirka 12,54 miljarder euro, varav det inbetalda kapitalet utgör cirka 1,43 miljarder euro. Inga ändringar av andelarna i euro föreslås i detta sammanhang.

Styrelsens förslag till ESM-rådets beslut innebär att Finland inte i detta skede behöver teckna för sig ytterligare kapital. Om fördelningsnyckeln för kapitalet i samband med detta anpassades så att den motsvarade ECB:s gällande fördelningsnyckel, skulle det innebära att Finlands andel av kapitalet ökar och att Finland blir tvunget att teckna sig för ytterligare kapital till ett belopp på cirka 404 miljoner euro, varav det inbetalda kapitalet skulle utgöra cirka 46 miljoner euro. Det blir eventuellt aktuellt att betala in ytterligare kapital de närmaste åren, om Italien till exempel ratificerar de ändringar som har förhandlats fram för ESM-fördraget och ECB:s gällande fördelningsnyckel fortfarande innebär att ESM:s anpassade fördelningsnyckel höjer Finlands andel av kapitalet. Detta kräver dock ett separat beslut.

5 Ålands behörighet

Enligt självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i ärendet.

6 Nationell behandling av förslaget

Ärendet har förberetts i finansministeriet.

7 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet kan anta Europeiska stabilitetsmekanismens styrelses förslag till ESM-rådets beslut om Bulgariens anslutning.